

Tē 8 kî 2001/7/20

2000 nî 5 gòeh 20 chhòng-khan

◆ Chóng-pian-chip

Tēⁿ Si-chong

◆ Pian-chip kap Khan-thâu Siat-kè

Koa Khá-lē

◆ Publisher

Ko-hiông Tâi-gí Lô-má-jī Gián-sip-hōe

TLH Sêng-líp ê Lèk-sú Ì-gī

Tiuⁿ Hók-chū Hōe-tiúⁿ

TLH(Tâi-ôan Lô-má-jī Hiáp-hōe) koat-tēng beh tī 2001 nî 8 gòeh 19 sêng-líp. Lán beh iàu-kiû cheng-hú 3 tōa sū-hāng:

1. Tui-jîn í-keng ū 180 nî kú lèk-sú ê Tâi-ôan Lô-má-jī, chiū-sī Kàu-hōe Lô-má-jī ê bûn-jī tē-ūi.
2. Chhiok-sêng Tâi-ôan ôe(Gôan-chū-bîn ôe-gí, Kheh-ka-ôe kap Hō-ló-ôe) chò Hoat-tēng-gí(*Official Languages*).
3. Tok-chhiok cheng-hú sit-si kong-pêng cheng-gī ê to-gí-bûn cheng-chhek.

Chiū ūn-tōng ê pún-chit lâi kóng, che mā sī Lô-má-jī ūn-tōng ê tēng-thâu-seⁿ. Lán lóng chai-iaⁿ tī 1920 nî-tâi, lán ê siân-pái Chhòa Pôe-hóe sian-seⁿ in hit-tin lāng chiū siūⁿ beh thui-sak LMJ. M̄-kú siū-tiòh ké-pâu ê Hàn-bîn-chòk ì-sek ê tì-sek hūn-chú hóan-tùi, bô sêng-kong. Āu--lâi koh tú tiòh Thài-pêng-iūⁿ Chiàn-cheng, chiū án-ne bô-hoeh bô-bóe sí--khì. Chhin bô-chhái.

Lán chit-má ê LMJ ūn-tōng kap 20 nî-tâi hit-ê ū sím-mih cheng-chha? Sè-kài-koan! Chá-chêng ê ūn-tōng kan-ta hān-tiāⁿ tī lán Tâi-ôan pún-thó. Chit-má lán lóng chai-iaⁿ, jîn-lūi ê gí-giân sī tē-kiū ê chu-gôan. Gí-giân m̄-nā sī ki-pún jîn-kôan, koh sī ē éng-hióng tē-kiū ián-hòa(evolution) ê tiōng-iàu in-sò ê chit-hāng! Lán ū àn-sng koh lâi beh kap sè-kài ták só-chāi ê gí-giân, bûn-hòa kap bûn-chióng pó-hō thōan-thé lâi liân-lòk, saⁿ hiáp-chō, hi-bāng thè Tâi-ôan pó-sioh gí-giân, mā thè tē-kiū pó-pòe bûn-chióng. Gán-si-chêng lán í-keng kap Hô-lân ê *Leiden* Tâi-hák ū tit-chiap ê chiap-chhiòk. *Henning Kloeter* phok-sū kap *Lloyd Haft* phok-sū lóng í-keng lâi-kòe lán gián-sip-hōe hóng-bûn kap khai-káng, mā tui lán ê só-chò ū chin chhim ê lí-kái kap jîn-tōng. Koh ū, *Joshua A. Fishman*, chit-ê gí-giân-hák ê láu-tōa..ê mā lóng ū teh kap lán liân-lòk.

(Bûn-chiuⁿ kè-siòk tī P.2)

TLH Sêng-líp ê Lék-sú Ì-gī

(kè-siòk)

Góa ũ sī ē gōng-siūⁿ:

Tâi-ôan sī sè-kài Lâm-tó-gí ê chhō-chhù. Lán nā kā Lâm-tó-gí hó-hó pó-chûn, hō sè-kài ták-kok beh òh Lâm-tó-gí ê lāng lóng tiòh ài lâi lán chia. Ân-ne, lán ē-tàng thàn in ê chíⁿ: thák-chheh ê hák-hùi, tòa ê chhù-sòe, chhēng..ê, chiah..ê.... Che kiám m̄-sī keng-chè ê lô-iōng? Pó-chûn gí-giân sūn-sòa thàn-chíⁿ, chiū-sī it-kiam jī-kò, bong lâ-á kiam sé-khò!

Thòk-chái Tâu-su*Hō Pian-chip:*

Tâi-ôan-jī cháp-chì lâi-bīn, sī án-chóaⁿ khin-siaⁿ ũ-ê sǝ-chāi iōng “..”, ũ ê iōng “--“?

Henry H Tân-Tēⁿ tùi New Jersey, USA

Pian-chiap Hōe-èng:

Tâiôan-jī cháp-chì pian-chip ê chit ê tiōng-tiám tiòh sī beh chò TOJ piau-chún-hòa ê sū-kang. Iōng-sú kap piau-tiám hong-bīn góan lóng ũ teh chim-chiok. Henry thê tiòh ê bûn-tê:sī án-chóaⁿ ũ ê khin-siaⁿ ēng “..”, ũ ê ēng “--”. Sèng-keng á-sī Tâi-bûn Thong-sìn kap Tâi-bûn Bóng-pò bô “..” ê ēng-hoat. Tī **Tâiôan-jī** lâi-té, khin-siaⁿ hoat-im “kò-tēng” (chiap-kīn tē 3 siaⁿ) ê khin-siaⁿ-chơ, phì-jû “Tân--sèⁿ”, “kiâⁿ--chhut--khì”, “hō--góa (iau-kiû, gí-khì khah kiông)”, “A-hiông--ah (piáu-sī bô hoaⁿ-hí, khó-pí kóng “A-hiông--ah, lí sī teh chhòng-siáⁿ--lah.”)”, chiah-ê lóng-sī ēng “--”. Nā-chún kóng sī sùi-chēng piàn-tiāu ê khin-siaⁿ-chơ, phì-jû kóng “chhiⁿ..ê”, “hō..góa (chhēng-kiû, m̄-sī bēng-lēng)”, “A-Hiông..ah (piáu-sī chhin-bit, khó-pí kóng “A-hiông..ah, góa ũkàu ài..lí.”)”, chiah ê tiòh ēng “..”. Góan kám-kak án-ne thòk-chiá teh thák ê sī khó-lēng khah hó chiáng-ak tù-chiá ê kháu-khì, khah sī *user-friendly* ê siá-chok hong-sek. Chhiáⁿ tãi-ke chí-kàu.